

**LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS
MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL KRAŠTO APSAUGOS MINISTRO 2012–2017 M. GAIRIŲ PATVIRTINIMO**

2012 m. sausio 16 d. Nr. V- 52
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo (Žin., 1998, Nr. 49-1325; 2009, Nr. 95-4035) 10 straipsnio 2 dalies 1 punktu ir siekdama nustatyti krašto apsaugos sistemos 2012–2017 m. plėtros kryptis:

1. Tvirtinu Krašto apsaugos ministro 2012–2017 m. gaires (pridedama).

2. Įsakau:

2.1. krašto apsaugos sistemos institucijoms ir jų padaliniais vadovautis Krašto apsaugos ministro 2012–2017 m. gairėmis rengiant 2012–2017 m. planavimo dokumentus, programų strateginius veiklos planus ir biudžeto paraiškos projektus;

2.2. viceministrui V. Umbrasui kontroliuoti, kaip vykdomas įsakymas.

3. Laikau netekusiu galios krašto apsaugos ministro 2010 m. gegužės 14 d. įsakymą Nr. V-506 „Dėl krašto apsaugos ministro 2011-2016 m. gairių patvirtinimo“.

Krašto apsaugos ministrė

Rasa Juknevičienė

Išsiųsti: visoms KAS institucijoms ir jų padaliniais.
Grupė: Veiklos planavimas.

KRAŠTO APSAUGOS MINISTRO 2012–2017 M. GAIRĖS

1. Krašto apsaugos ministro gairės (toliau – Gairės) – tai vidutinės trukmės (šešerių metų) planavimo dokumentas, rengiamas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo strategiją, Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, Lietuvos Respublikos karinę strategiją, Krašto apsaugos sistemos plėtros programą, NATO strateginę koncepciją, NATO bendrąsias politines gaires, Europos Sąjungos (toliau – ES) dokumentą „Pagrindinis tikslas 2010“, ES deklaraciją dėl pajėgumų stiprinimo, ES saugumo strategijos įgyvendinimo ataskaitą, taip pat į Lietuvos priisimtus kolektyvinius ir tarptautinius įsipareigojimus.

2. Gairių tikslas – nustatyti Lietuvos, kaip NATO ir ES narės, nacionalinių siekių lygį, pagrindines krašto apsaugos sistemos plėtros kryptis ir prioritetus, kurie padėtų užtikrinti efektyvų valstybės gynybos sistemos veikimą ir Lietuvos kariuomenei keliamų uždavinių įgyvendinimą. Gairės taip pat nustato bendrąsias įsipareigojimų nuostatas, susijusias su naryste NATO ir ES.

3. Gairės parengtos vadovaujantis šiomis principinėmis nuostatomis:

3.1. *valstybės gynybai skirtų karinių pajėgumų stiprinimas*. Narystė NATO suteikia Lietuvai patikimas kolektyvinės gynybos garantijas, tačiau neatleidžia nuo atsakomybės savarankiškai ir bendradarbiaujant su sąjungininkais rengtis krašto gynybai;

3.2. *pusiausvyra tarp nacionalinių poreikių ir tarptautinių įsipareigojimų*. Stiprindama valstybės gynybai reikalingus karinius pajėgumus, Lietuva taip pat turi užtikrinti proporcingą indėlį į NATO kolektyvinės gynybos, ES krizių valdymo ir greitojo reagavimo pajėgumų plėtojimą ir prisidėti prie tarptautinių pastangų užtikrinti taiką ir stabilumą už Aljanso ir ES ribų.

I. NACIONALINIŲ SIEKIŲ LYGIS

4. Atsižvelgiant į nacionalinių siekių lygį nustatomas maksimalus galimas kariuomenės vienetų, karių ar jų grupių panaudojimas operacijose ir kariuomenės vienetų parengimo reikalavimai. Siekių lygis neapriboja kariuomenės pajėgų panaudojimo krizės ar karo atveju galimybių.

5. Turi būti pasirengta tarptautinėse operacijose išlaikyti apie 10 proc. sausumos pajėgumų, atitinkamai 50 proc. sausumos pajėgumų pasirengta dislokuoti už Lietuvos ribų:

5.1. NATO ir *ad hoc* koalicijų vykdomoms operacijoms skirti:

- iki vienos pėstininkų bataliono dydžio kovos grupės (angl. battalion battle group);
- iki vieno Specialiųjų operacijų pajėgų eskadrono;
- MCM laivą;
- transporto lėktuvą;

5.2. ES vykdomoms operacijoms skirti iki vienos pėstininkų kuopos su koviniu paramos bei aprūpinimo elementu ir mišrius specializuotus vienetus;

5.3. Jungtinių Tautų (toliau – JT), Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (toliau – ESBO) ir kitų krizių prevenciją bei stabilumo plėtrą užtikrinančių organizacijų operacijoms skirti karius ar karių grupes arba atskirus iki būrio dydžio vienetus.

6. Teisės aktų nustatyta tvarka turi būti pasirengta suteikti paramą valstybės ir savivaldybių institucijoms – dalyvauti operacijose (vienu metu ne daugiau kaip 950 karių), vykdomose Lietuvos teritorijoje.

7. Krašto apsaugos sistemos plėtra siekiama, kad Lietuvos kariuomenė būtų gerai parengta ir ginkluota, mobili ir gebėtų savarankiškai ir kartu su sąjungininkais vykdyti šalies ir Aljanso gynybos užduotis, dalyvauti tarptautinėse operacijose:

7.1. Lietuvos kariuomenės reguliariosios pajėgos turi atitikti keliamus efektyvumo, perdislokavimo, išsilaikymo, plataus panaudojimo, išlaikymo, efektyvaus vadovavimo ir valdymo reikalavimus, o rezervas turi būti parengtas vykdyti nustatytas užduotis;

7.2. teritoriniai vienetai turi būti parengti vykdyti šalies gynybos operacijas visoje Lietuvos teritorijoje sąveikaudami su reguliariaisiais ir specializuotais vienetais.

II. ILGALAIKĖ LIETUVOS KARIUOMENĖS PAJĖGUMŲ PLĖTRA

8. Ilgalaikė Lietuvos kariuomenės pajėgumų plėtra privalo užtikrinti Nacionalinio saugumo strategijoje apibrėžtų interesų ir Lietuvos Respublikos karinėje strategijoje įtvirtintų karinių tikslų įgyvendinimą. Planuojant ilgojo laikotarpio Lietuvos kariuomenės pajėgumų plėtrą ir išlaikymą, prioritetai turi būti orientuoti į ilgalaikius gynybos reformos ir krašto apsaugos sistemos plėtros tikslus ir įvertinti pagal skiriamus asignavimus, realias vystymo galimybes ir būtinybę vykdyti prisiimtus įsipareigojimus. Planuojant krašto apsaugos sistemos plėtrą, pagrindinis dėmesys turi būti skiriamas šioms prioritetinėms kryptims:

8.1. *stiprinti sausumos karinių vienetų kovinius pajėgumus*, užtikrinant reguliariųjų ir teritorinių vienetų manevrą sausumoje. Siekti visiškai sukomplektuoti brigados dydžio vieneta (ir reikalingus kovinės paramos ir kovinio aprūpinimo vienetus), gebantį savarankiškai išsilaikyti ir vykdyti kovos veiksmus ir užduotis Lietuvoje, taip pat skirti vienetus, karius ar jų grupes dalyvauti tarptautinėse operacijose;

8.2. *rengti organizuotą rezervą*. Siekti taip parengti rezervą, kad esant reikalui per ypač trumpą laiką jis galėtų sustiprinti reguliariosios kariuomenės vienetus ir vykdyti kovos veiksmus;

8.3. *plėsti oro erdvės stebėjimo, kontrolės ir gynybos sistemą* ir ją visiškai integruoti į NATO oro gynybos sistemą (angl. NATINADS), taip užtikrinant oro erdvės stebėjimą ir gynybą;

8.4. *tobulinti vadovavimo ir valdymo sistemą*, užtikrinant laiku ir nenutrūkstamą informacijos kaitą.

III. VEIKLOS PRIORITETA

9. Išlaikant karinius pajėgumus ir vykdant tarptautinius įsipareigojimus prioritetas turi būti teikiamas šiai krašto apsaugos sistemos veiklai finansuoti:

9.1. vykdyti reguliariųjų Lietuvos kariuomenės operacinių ir institucinių vienetų ir karių, taip pat karių savanorių kovinį rengimą (individualų ir kolektyvinį pagal nustatytas užduotis ir standartus);

9.2. vykdyti karinį rengimą (bazinius karinius mokymus, kariūnų rengimą ir specializuotus kursus kariams) krašto apsaugos sistemos karinėse mokymo įstaigose, karinio rengimo dalykų turinį ir programas suderinus su reguliariųjų ir Krašto apsaugos savanorių pajėgų kovinio rengimo sistema;

9.3. teikti priimančiosios šalies paramą NATO oro policijos misijai Baltijos šalyse;

9.4. pasirengti ir dalyvauti NATO greitojo reagavimo pajėgų (angl. NATO NRF) ir ES kovinių grupių (angl. EU BG) budėjimuose;

9.5. pasirengti ir toliau dalyvauti tarptautinėse operacijose, ypatingą dėmesį skirti sėkmingam NATO vadovaujamos operacijos Afganistane baigimui, perduoti atsakomybę už saugumo situacijos Goro provincijoje užtikrinimą Afganistano vyriausybei;

9.6. vykdyti žvalgybinę ir kontržvalgybinę veiklą;

9.7. vykdyti paieškos ir gelbėjimo darbus nustatytoje atsakomybės zonoje;

9.8. vykdyti oro erdvės ir teritorinės jūros stebėjimą, jos išskirtinės ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo stebėjimą ir kontrolę;

9.9. pasirengti ir pagal galimybes teikti paramą valstybės ir savivaldybių institucijoms.

10. Tinkamai pasirengti pirmininkauti ES Tarybai ir užtikrinti sėkmingą su pirmininkavimu ES Tarybai susijusių užduočių įgyvendinimą 2013 m. II pusmetį.

IV. ĮSIPAREIGOJIMŲ VYKDYMAS IR TARPTAUTINIS KARINIS BENDRADARBIAVIMAS

11. Tarptautinių įsipareigojimų vykdymas yra vienas pagrindinių Lietuvos kariuomenės patikimumo tarp sąjungininkų rodiklių, todėl turi būti toliau dalyvaujama tarptautinėse operacijose, pasirengta ir dalyvaujama NATO greitojo reagavimo pajėgų ir ES kovinių grupių budėjimuose, įgyvendinami NATO pajėgų ir Helsinkio susitarimų tikslai.

12. Vykdam tarptautinius įsipareigojimus, turi būti:

12.1. užtikrintas nuolatinis Lietuvos pajėgumus atitinkantis dalyvavimas prioritetinėse NATO ir ES vadovaujamosiose tarptautinėse operacijose ir misijose;

12.2. NATO vadovaujamoje operacijoje Afganistane didžiausias dėmesys skiriamas Afganistano saugumo pajėgų Goro provincijoje, kurioje Lietuva vadovauja Provincijos atkūrimo grupei, tinkamam parengimui. Atsakomybė už saugumo situacijos užtikrinimą turi būti sėkmingai ir efektyviai perduota vietinei valdžiai;

12.3. pasirengta dalyvauti NATO greitojo reagavimo pajėgų ir ES kovinių grupių budėjimuose, užtikrinant, kad budėjimui skirti kariniai vienetai bus visiškai parengti ir prireikus galės vykdyti skirtas užduotis.

13. Tarptautinėse operacijose ir misijose turi būti daugiau naudojami civiliniai pajėgumai, kurie užtikrintų civilinių užduočių vykdymą ir šių užduočių nereikėtų vykdyti karinėms pajėgoms. Tam turi būti iš anksto numatomi ir rengiami kariniai ir civiliniai pajėgumai, jų veikla turi būti suderinta tarpusavyje, kad NATO, ES, JT ar ESBO vykdomose operacijose ir misijose dalyvaujantys vienetai galėtų sklandžiai veikti kartu su sąjungininkų pajėgomis.

14. Nauji tarptautiniai įsipareigojimai negali būti priimti, jei jų įgyvendinimas vyktų pajėgumų, skirtų šalies ir kolektyvinei gynybai, išlaikymo ir stiprinimo sąskaita, o sprendžiant dėl naujų tarptautinių įsipareigojimų prisiėmimo turi būti įvertinti jau vykdomi tarptautiniai įsipareigojimai ir realios finansinės galimybės.

15. Turi būti toliau aktyviai dalyvaujama NATO ir ES veikloje, taip pat tęsiamas tarptautinis bendradarbiavimas su NATO ir ES valstybėmis narėmis bei valstybėmis partnerėmis gynybos srityje. Plėtojant karinį bendradarbiavimą su NATO ir ES šalimis, prioritetas turi būti teikiamas šioms kryptims:

15.1. tęsiami ir plėtojami karinio bendradarbiavimo su JAV projektai, susiję su Lietuvos kariuomenės pajėgumų pasirengimu dalyvauti tarptautinėse, šalies ir kolektyvinės gynybos operacijose, taip pat siekiant didesnio JAV karinio vaidmens regione;

15.2. plėtojami karinio bendradarbiavimo su Lenkija projektai, susiję su regioninių karinių pajėgumų, įgyvendinančių Lietuvos gynybos politikos uždavinius, kūrimu;

15.3. siekiama Baltijos šalių karinio bendradarbiavimo projektų efektyvumo, prioritetą teikiant tiems projektams, kuriuos įgyvendinus sumažėtų išlaidos Lietuvos kariuomenės pajėgumams plėtoti, taip pat siekiama glaudesnio bendradarbiavimo planuojant dalyvavimą tarptautinėse operacijose ir misijose;

15.4. plečiamas Baltijos ir Šiaurės šalių karinis bendradarbiavimas, inicijuojami nauji projektai, stiprinantys Baltijos ir Šiaurės šalių gynybinius saitus;

15.5. vystomos karinio bendradarbiavimo iniciatyvos energetinio saugumo srityje (ypač su Baltijos ir Šiaurės šalimis), ypatingą dėmesį skiriant energetinio efektyvumo, energetinių inovacijų ir alternatyviųjų energijos išteklių pritaikymo karinėje srityje, operacinio energetinio saugumo klausimams;

15.6. siekiant tinkamai pasirengti atsakyti į kibernetinio saugumo iššūkius, turi būti toliau dalyvaujama NATO bendros kibernetinės gynybos tobulinimo centro veikloje, prisidedama prie NATO ir ES kibernetinės gynybos stiprinimo iniciatyvų įgyvendinimo, ypatingas dėmesys skiriamas Baltijos šalių bendradarbiavimo kibernetinės gynybos srityje projektų vystymui;

15.7. tęsiamas ilgalaikis Motorizuotosios pėstininkų brigados „Geležinis Vilkas“ priskyrimo Danijos divizijai projektas, siekiant užtikrinti Lietuvos ir NATO valstybių narių pajėgų sąveikumą tarptautinėse ir kolektyvinės gynybos operacijose.

16. Turi būti ieškoma būdų plėtoti bendradarbiavimą su JT, siekiant prisidėti prie JT taikos palaikymo operacijų ir saugumo politikos iniciatyvų. Tarptautinis karinis bendradarbiavimas turi būti plėtojamas šiomis pagrindinėmis kryptimis:

16.1. įgyvendinamos partnerystės ir paramos programos su Pietų Kaukazo valstybėmis, Ukraina ir Moldova;

16.2. tęsiamas karinis bendradarbiavimas su Baltarusija ekspertiniame lygmenyje;

16.3. plėtojamas bendradarbiavimas su Afganistano Islamo Respublika.

V. PERSONALO VALDYMAS, MOKYMAS IR RENGIMAS

17. Krašto apsaugos sistemos personalo politika turi sudaryti prielaidas užtikrinti šalies gynybos užduočių ir Lietuvos įsipareigojimų NATO ir ES vykdymą ir efektyvų turimų žmogiškųjų išteklių panaudojimą. Dėl sumažėjusių krašto apsaugos sistemai skiriamų asignavimų personalo išteklių planavimas ir naudojimas turi būti ypač racionalus ir atitikti finansines galimybes. Šiuo planavimo laikotarpiu dėmesys turi būti sutelktas į karinių vienetų komplektavimą pagal nustatytus ribinius personalo skaičius ir į personalo profesionalumo didinimą.

18. Siekiant, kad reguliariųjų Lietuvos kariuomenės vienetų sukomplektavimas sudarytų ne mažiau kaip 60 proc., turi būti optimizuota ir subalansuota esama krašto apsaugos sistemos personalo struktūra. Iki 2015 m. profesinės karo tarnybos karių skaičius pagal atskiras kategorijas turi būti:

18.1. karininkų – 24 proc.;

18.2. puskarininkų – 38 proc.;

18.3. kareivių – 38 proc.

19. Kad būtų pasiektos šios personalo komplektavimo pagal atskiras kategorijas proporcijos, turi būti:

19.1. kasmet laipsniškai mažinamas karininkų ir puskarininkų skaičius;

19.2. sumažinta ir (arba) atsisakyta dalies profesinės karo tarnybos karių instituciniuose Lietuvos kariuomenės vienetuose, taip pat išanalizuotas ir optimizuotas profesinės karo tarnybos karių skaičius ir proporcijos kitose krašto apsaugos sistemos institucijose;

19.3. profesinės karo tarnybos sutartys su Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos absolventais sudaromos tik pagal realius Lietuvos kariuomenės poreikius;

19.4. į laisvas profesinės karo tarnybos kareivių pareigybes priimami kariai savanoriai ar kariai, baigę bazinius karinius mokymus;

19.5. kasmet didinamas baziniuose kariniuose mokymuose mokomų ir į profesinę karo tarnybą priimamų eilinių karių skaičius, kad iki 2017 m. jis būtų ne mažesnis kaip 800 per metus.

20. Tam, kad būtų užtikrintas Lietuvos kariuomenės personalo komplektavimas iš profesinės, krašto apsaugos savanorių karo tarnybos ir parengtojo rezervo karių, būtina:

20.1. sukurti paieškos, pritraukimo ir atrankos į profesinę karo tarnybą, krašto apsaugos savanorių ir savo noru atliekamą privalomąją pradinę karo tarnybą sistemą, orientuotą į kiekybinių ir kokybinių personalo poreikių užtikrinimą;

20.2. užtikrinti parengtojo kariuomenės personalo rezervo formavimą, jo aprūpinimą ir mokymą;

20.3. įgyvendinti motyvavimo priemones, didinančias motyvaciją tarnauti profesinėje, krašto apsaugos savanorių ir privalomojoje pradinėje karo tarnyboje;

20.4. atsivėlgiant į finansines galimybes ir parengtojo rezervo komplektavimo poreikį, plėtoti Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų rengimą jaunesniųjų karininkų vadų mokymuose.

21. Karinio mokymo ir kovinio rengimo sistema turi būti pertvarkyta orientuojant ją į karių ir lyderių, gebančių prisitaikyti prie kintančios situacijos, rengimą ir ugdymą. Tam turi būti:

21.1. sukurta personalo rengimo ir mokymo poreikių planavimo ir organizavimo sistema, užtikrinanti personalo parengimą vykdyti priskirtas funkcijas ir užduotis;

21.2. optimizuotos individualaus mokymo ir kovinio rengimo institucijos, nustatyti optimalūs

mokymo pajėgumai ir jiems užtikrinti būtini materialiniai ištekliai, išlaikant bazinio karinio mokymo infrastruktūrą ir personalą;

21.3. plėtojama žemesnės grandies karių specialistų rengimo sistema.

22. Siekiant užtikrinti efektyvesnę karinį mokymą ir kovinį rengimą, turi būti:

22.1. kovinis rengimas orientuojamas į individualios ir kolektyvinės gynybos užduotis, taip pat į karinių vienetų sąveiką vykdant specifines tarptautinių operacijų užduotis;

22.2. daugiau dėmesio skiriama pasirengimui kovai miesto sąlygomis;

22.3. organizuojamos nacionalinės jungtinės pratybos, kuriose dalyvautų visų pajėgų rūšių Lietuvos kariuomenės vienetai;

22.4. naudojami kompleksiniai mokymo būdai (pvz., vykdant pratybas ir mokymus kartu naudojamos kompiuterinių treniruoklių sistemos).

23. Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2009 m. Lietuvos kariuomenė formuojama profesinės ir krašto apsaugos savanorių karo tarnybos pagrindu, daugiau dėmesio turi būti skiriama karių savanorių koviniam rengimui (individualiam ir kolektyviam).

24. Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos mokymo sistema turi būti pertvarkyta taip, kad būsiami karininkai įgytų Lietuvos kariuomenės reikalavimus atitinkantį karių parengimą ir aukštąjį išsilavinimą. Karinio rengimo personalą turi sudaryti profesinės karo tarnybos kariai, turintys praktinės karinės patirties ir įgiję šiuolaikinių karybos žinių Lietuvos ir užsienio mokymo institucijose. Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos absolventai į tarnybą krašto apsaugos sistemoje turi būti priimami tik pagal poreikį ir atsižvelgiant į kariūnų reitingą.

25. Įgyvendinant karjeros koncepcijose numatytas priemones, turi būti pertvarkytas karių karjeros planavimas ir organizavimas, siekiant sudaryti kariams galimybes siekti karjeros pagal jų profesinį potencialą ir gebėjimus, taip pat užtikrinti efektyvios ir skaidrios atrankos sistemos, orientuotos į karių veiklos, asmeninių savybių ir potencialių galimybių vertinimą, sukūrimą.

26. Siekiant pritraukti ir išlaikyti krašto apsaugos sistemoje motyvuotą ir kompetentingą nekarinį personalą, būtina efektyvi karjeros ir mokymo politika. Tam turi būti:

26.1. kryptingai planuojama ir organizuojama personalo karjera;

26.2. formuojamas asmenų, tinkamų eiti aukštesnes pareigas, rezervas;

26.3. planuojamas pretendentų į aukštesnes pareigas rengimas, kryptingai orientuojama jų veikla, stebimas tobulėjimo procesas ir skatinama siekti užsibrėžtų tikslų.

27. Krašto apsaugos sistemos personalo mokymas turi apimti personalo rengimą ir kvalifikacijos tobulinimą. Kvalifikacijos ir kompetencijos ugdymas turėtų būti nukreiptas į vadovų kompetencijos tobulinimą, administracinių gebėjimų didinimą, ES teisės išmanymo, strateginio planavimo, valdymo, darbo komandoje, derybų, kompiuterinio raštingumo ir užsienio kalbų mokėjimo gerinimą. Personalo mokymas turi būti susietas su karjeros planavimu.

28. Tam, kad būtų užtikrintas tinkamas krašto apsaugos sistemos personalo pasirengimas 2013 m. pirmininkauti ES Tarybai, būtina:

28.1. organizuoti valstybės tarnautojų mokymus, siekiant, kad krašto apsaugos sistemoje dirbantys ES reikalų specialistai profesionaliai atliktų visas su pirmininkavimu susijusias funkcijas;

28.2. organizuoti anglų ir prancūzų kalbų mokymus ir parengti krašto apsaugos sistemos darbuotojus vartoti šias kalbas kaip darbo kalbas;

28.3. Lietuvos Respublikos nuolatinėje atstovybėje ES organizuoti stažuotes krašto apsaugos sistemos darbuotojams, kurie vykdys su pirmininkavimu ES Tarybai susijusias funkcijas.

VI. GINKLUOTĖS, KARINĖS ĮRANGOS IR TECHNIKOS ĮSIGIJIMAS

29. Atsižvelgiant į ilgalaikės krašto apsaugos sistemos plėtros ir kariuomenės reformos tikslus, taip pat į Lietuvos kariuomenės dalyvavimą šiandienos karinėse operacijose (Lietuvoje ir už jos ribų), nustatomi esminiai ginkluotės, karinės įrangos ir technikos įsigijimo ir infrastruktūros plėtros poreikiai.

30. Siekiant vykdyti nuoseklią karinių pajėgumų plėtrą esant ribotoms finansinėms

galimybės, vidutinio ir trumpojo laikotarpio ginkluotės ir karinės įrangos įsigijimo prioritetai turi būti orientuoti į būtinybę vykdyti prisiimtus įsipareigojimus ir sudaryti sąlygas ilgalaikiai Lietuvos kariuomenės pajėgumų plėtrai.

31. Nustatytas ir prognozuojamas asignavimų dydis ir toliau iš esmės turės įtakos realioms galimybės užtikrinti nuoseklią Lietuvos kariuomenės pajėgumų plėtrą, o ginkluotės ir karinės įrangos įsigijimas išliks aktualus visai krašto apsaugos sistemai. Tačiau tai neturi tapti priežastimi iš esmės apriboti karinių vienetų veiklą (ypač prisiimtų įsipareigojimų vykdymą) ir karinį rengimą, todėl sprendimai pašalinti esmines ginkluotės ir karinės įrangos komplektavimo spragas turi būti įgyvendinti taip:

31.1. turi būti nuosekliai siekiama, kad reikalinga ginkluote ir karine įranga būtų aprūpinti reguliariai Lietuvos kariuomenės vienetai, užtikrinantys sausumos kovinių pajėgumų plėtrą;

31.2. įsigyti karinės įrangos ir vykdyti infrastruktūros plėtrą, reikalingą plėsti oro erdvės stebėjimo, kontrolės ir gynybos sistemą, kad būtų galima visiškai integruotis į NATO oro gynybos sistemą (angl. NATINADS);

31.3. įsigyti karinės įrangos, reikalingos išlaikyti ir pagal galimybes plėsti visų lygių vadovavimo ir valdymo sistemą;

31.4. įsigyti paieškos ir gelbėjimo darbams reikalingos technikos ir įrangos (sraigasparnių ir laivą);

31.5. planuoti ir vykdyti ginkluotės bei karinės įrangos įsigijimą, siekiant patenkinti neatidėliotinus šiandienos Lietuvos kariuomenės vykdomų operacijų poreikius, kurie turi įtakos veiksmų sėkmei ir efektyvumui operacijų metu ir užtikrina karinių vienetų ir karių saugumą.

32. Esama ginkluotė ir karinė įranga sandėliuose ir kariniuose vienetuose turi būti perskirstyta taip, kad tinkamos naudoti priemonės būtų maksimaliai panaudojamos tiesioginėje karinių vienetų veikloje, ypač rengiant parengtojo rezervo karinius vienetus.

33. Nauji įsigijimai turi būti skirti Lietuvos kariuomenei modernizuoti ir prioritetinei veiklai vykdyti. Planuojant naujos ginkluotės ir karinės įrangos įsigijimą privalu suplanuoti lėšas ir visam jų naudojimo ciklui.

VII. KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS INFRASTRUKTŪROS VALDYMAS

34. Siekiant racionaliai panaudoti krašto apsaugos sistemai skiriamus valstybės asignavimus, turi būti užtikrintas efektyvus krašto apsaugos sistemos turimos infrastruktūros valdymas:

34.1. investuojama tik į perspektyvią infrastruktūrą;

34.2. kol bus parengta perspektyvi infrastruktūra, išlaikoma neperspektyvi infrastruktūra, tačiau neinvestuojama į jos plėtrą;

34.3. atsisakoma krašto apsaugos sistemai nereikalingos infrastruktūros.

35. Optimizuojant infrastruktūros išlaikymo sąnaudas, turi būti ieškoma būdų, kaip efektyviau panaudoti šiuo metu nenaudojamą, tačiau potencialiai perspektyvią infrastruktūrą.

36. Sprendimai dėl karinių vienetų koncentracijos turi būti priimti įvertinus ne tik finansinį aspektą, bet ir tai, ar nebus padidintas karinių vienetų pažeidžiamumas arba sumažintas jų efektyvus panaudojimas nustatytoms užduotims vykdyti.

37. Esant finansinėms galimybėms, infrastruktūros plėtra turi būti vykdoma laikantis šių prioritetų:

37.1. infrastruktūra, reikalinga visapusiškam koviniam rengimui užtikrinti (mūšiu mieste, jungtiniams mokymams ir kt.);

37.2. priimančiosios šalies paramos infrastruktūra, reikalinga sąjungininkų pajėgoms.

VIII. KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS VALDYMO TOBULINIMAS IR KARIUOMENĖS REFORMA

38. Nuolatinis krašto apsaugos sistemos valdymo ir veiklos tobulinimas taikant sisteminių požiūrį ir procesinį valdymą turi sukurti veiksmingą krašto apsaugos sistemos institucijų valdymo sistemą, užtikrinančią efektyvų sprendimų priėmimą ir įgyvendinimą bei racionalų finansinių ir žmogiškųjų išteklių panaudojimą. Tam turi būti:

38.1. įgyvendinama krašto apsaugos sistemos kokybės politika, diegiami kokybės vadybos principai visose krašto apsaugos sistemos veiklos srityse;

38.2. nuolat analizuojamos atskirų funkcinių sričių valdymo tobulinimo alternatyvos, įvertinamas jų prognozuojamas efektas sisteminiu mastu, teikiami pasiūlymai dėl sprendimų priėmimo ir stebimas priimtų sprendimų įgyvendinimo progresas;

38.3. nustatomi vertinimo kriterijai valdymo tobulinimo sprendimų efektui įvertinti;

38.4. įgyvendinami Krašto apsaugos resursų valdymo informacinei sistemai diegti būtini veiklos pokyčių sprendimai planuojamose automatizuoti funkcinėse srityse, atsižvelgiant į Krašto apsaugos sistemos veiklos procesų ir informacinių sistemų analizės ir informacinių sistemų architektūros sukūrimo projektą;

38.5. vystomas nuolat besimokančios organizacijos, kuri gebėtų efektyviai ir veiksmingai panaudoti savo turimą intelektualinį kapitalą, modelis, sudarant informacijos ir žinių pasiekiamumo, dalijimosi, kūrybos, kaupimo, apsaugojimo ir taikymo galimybes vidinėms ir išorinėms reikmėms.

39. Kariuomenės reforma turi remtis principinėmis Valstybės ginkluotos gynybos koncepcijos ir NATO gynybos planų nuostatomis. Turi būti reguliariai vertinama šio proceso eiga ir rezultatai, o prireikus tikslinami įgyvendinimo planai.

IX. PILIEČIŲ RENGIMAS KRAŠTO GYNYBAI

40. Pilietinės valios ginti valstybę ir rengtis jos gynybai ugdymas yra neatsiejama piliečių rengimo valstybės gynybai sistemos dalis. Krašto apsaugos sistemos institucijos turi testuoti pilietinio, tautinio ir patriotinio ugdymo veiklą krašto apsaugos sistemoje ir už jos ribų, kad gynyba būtų suvokiama kaip kiekvieno šalies piliečio pasipriešinimo būtinybė. Todėl turi būti:

40.1. vykdoma savarankiška pilietinio, tautinio ir patriotinio ugdymo veikla ir plėtojamas bendradarbiavimas su Švietimo ir mokslo ministerija, švietimo ir mokslo įstaigomis, Lietuvos šaulių sąjunga ir kitomis asociacijomis, siekiant užtikrinti kuo didesnę švietimo gynybos klausimais sklaidą visuomenėje, ypač tarp vaikų ir jaunimo;

40.2. tęsiama mokslo tiriamoji veikla, aiškinama švietimo gynybos klausimais svarba ir krašto apsaugos sistemos institucijų galimybės prisidėti prie šios veiklos;

40.3. prisidedama prie Lietuvos šaulių sąjungos kovinio rengimo programų atnaujinimo.

41. Piliečių karinis pasirengimas valstybės gynybai yra būtina sąlyga, kad valstybės gynyba taptų reali ir veiksminga. Todėl piliečių karinis rengimas, įtvirtintas įstatymuose, turi būti:

41.1. skatinamas, kad motyvuotų piliečius savanoriškumo pagrindu įgyti bazinių karinių žinių ir gebėjimų;

41.2. plėtojamas, kad atitiktų valstybės gynybos ir kariuomenės rezervo formavimo poreikius (pvz., tobulinama bazinių karinių mokymų atlikimo tvarka ir rengimo turinys);

41.3. toks, kad užtikrintų piliečių karinio pasirengimo formų pasirinkimo įvairovę (pvz., šaulio tarnyba, igijus bazinį karinį parengimą, įskaitoma kaip privalomoji pradinė karo tarnyba).

42. Lietuvos Respublikos mobilizacijos organizavimo ir valdymo sistema turi būti pertvarkoma taip, kad atitiktų nacionalinės ir kolektyvinės gynybos reikalavimus ir būtų pritaikyta ne tik valstybei nuo agresijos ginti, bet ir mechanizmams bei galimybėms nustatyti, siekiant panaudoti mobilizacijos sistemos elementus teikiant priimančiosios šalies paramą valstybių partnerių ir tarptautinių organizacijų pajėgoms Lietuvos Respublikos teritorijoje.

X. KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJAI SKIRIAMŲ ASIGNAVIMŲ VALDYMAS

43. Dėl sumažėjusio krašto apsaugos sistemos finansavimo šiuo metu nėra galimybės siekti anksčiau nustatytų ir kitų NATO valstybių standartus atitinkančių išlaidų paskirstymo proporcijų. Tačiau didėjant Krašto apsaugos ministerijai skirtiems asignavimams turi būti siekiama grįžti prie anksčiau užsibrėžtų asignavimų paskirstymo proporcijų:

43.1. asignavimų dalis personalui išlaikyti turi būti laipsniškai mažinama, kad neviršytų 50 proc. visų Krašto apsaugos ministerijai skiriamų asignavimų;

43.2. asignavimų dalis ginkluotei ir karinei įrangai įsigyti ir modernizuoti turi būti laipsniškai didinama ir sudaryti ne mažiau kaip 20 proc. visų Krašto apsaugos ministerijai skiriamų asignavimų;

43.3. asignavimų dalis dalyvauti tarptautinėse operacijose neturi viršyti daugiau kaip 10 proc. visų Krašto apsaugos ministerijai skiriamų asignavimų;

43.4. tiesioginių išlaidų, susijusių su koviniu rengimu, dalis laipsniškai turi būti didinama, kad sudarytų ne mažiau kaip 4,5 proc. Krašto apsaugos ministerijai skiriamų asignavimų.

44. Planuojant išteklius svarbu užtikrinti nenutrūkstamą krašto apsaugos sistemos žvalgybos ir kontržvalgybos pajėgumų finansavimą ir taip prisidėti prie valstybės ir Aljanso saugumo.

45. Visi krašto apsaugos sistemai skiriami asignavimai turi būti naudojami kuo racionaliau, tačiau prireikus asignavimų išlaidos visų pirma turi būti mažinamos tose srityse, kurios tiesiogiai nesusijusios arba tik minimaliai prisideda prie karinių pajėgumų išlaikymo, t. y.:

45.1. išlaidos, susijusios su neperspektyvios infrastruktūros, ginkluotės ir karinės įrangos eksploatavimu ir išlaikymu;

45.2. išlaidos, susijusios su administracine veikla;

45.3. išlaidos, susijusios su meno kolektyvų ir karinių orkestrų veikla, leidyba ir sporto renginiais;

45.4. išlaidos, susijusios su individualiu mokymusi karinio mokymo institucijose kitose valstybėse.

46. Finansavimo pirmenybė turi būti teikiama šiose Gairėse nustatytai prioritetinei veiklai, o sutaupytos lėšos prioriteto tvarka turi būti skiriamos ginkluotei ir karinei įrangai įsigyti ar modernizuoti.

XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

47. Gairių nuostatos turi būti įgyvendintos vykdant vidutinės trukmės ir trumpalaikio planavimo dokumentuose (Krašto apsaugos ministerijos strateginiame veiklos plane ir Krašto apsaugos sistemos planavimo vadove) numatytas priemones ir veiksmus.

48. Pagal metines veiklos ataskaitas Krašto apsaugos ministerijos Gynybos politikos ir planavimo departamentas kasmet turi įvertinti, kaip planavimo dokumentuose nustatytos priemonės ir veiksmai prisidėjo prie Gairių nuostatų įgyvendinimo, ir poreikį atnaujinti Gaires.

49. Gairės turi būti atnaujinamos prireikus, tačiau ne rečiau kaip kas ketveri metai.